

Hoe verder na 15 maart?

Het PvdA Zuid Holland debat, 1 april, Rotterdam.

Uitkomsten van de discussie.

Op 1 april wijdde de PvdA Zuid Holland een uitvoerig debat aan de uitkomsten van de Tweede Kamerverkiezingen van 15 maart. Na een gesprek met PvdA EP fractievoorzitter Paul Tang werd in drie werkgroepen in twee rondes open en betrokken gesproken over de meest pregnante vragen die dit resultaat oproept. Hieronder de verslagen.

1. Op naar de lokale verkiezingen van 2018

Rabin Baldewsingh, PvdA wethouder in Den Haag, trapte het gesprek over de komende raadsverkiezingen af.

Hij gaf aan dat de leidraad van zijn politiek handelen het combineren van idealen en macht is. Je kunt niet zonder macht om je idealen te verwezenlijken. De PvdA is evenwel te technocratisch geworden en te bestuurlijk. Het heeft ertoe geleid dat de PvdA geen ziel meer heeft. Dus we moeten onze idealen terugpakken en tegelijk macht verwerven. Het gaat uiteindelijk om de idealen; definieer ze goed deze en denk na over wie er de boer mee opgaat. Natuurlijk moet ook hier elke keer een juiste balans gezocht worden

Belangrijk is dat de idealen en waarden leidend moeten zijn.

Zijn kijk op de PvdA nu is dat we in het frame zijn meegegaan van de participatiemaatschappij. Maar die maatschappij is zo complex geworden dat het systeem op zich al veel kennis en ervaring vraagt om te kunnen participeren. Participatie is daarom niet voor allemaal weggelegd. Het gaat dus in feite vaak om het recht van de sterkste. Door met dit frame mee te gaan hebben we de solidariteit, “het zorgen voor elkaar”, verlaten.

Voor de lokale verkiezingen van 2018 gaat het dus niet zo zeer om het maken van een verkiezingsprogramma en een lijst samenstellen maar om een actieprogramma (gebaseerd op een paar idealen) dat voor de zomer klaar moet zijn en ook voor de zomer duidelijkheid over wie er op de lijst komt te staan zodat vanaf dat moment deze mensen de stad in gaan en “een smoel krijgen”. En kijk daarbij nog eens goed welke middelen tegenwoordig echt effect hebben. Is canvassen nu wel zo effectief? En flyeren?

We gaan vanaf nu bouwen aan het land van morgen en wat dat betekent voor de zorg, werk, internationale samenwerking, duurzaamheid. Voor de mensen die in Nederland komen wonen. Een inspirerende workshop, vond iedereen!

2. Hoe verder met de PvdA?

Bob Deen en Mirthe Biemans, beide kandidaat Kamerleden die na een zeer actieve campagne het helaas niet redden, leidden de workshop met als vraagstelling: Hoe verliep de campagne en wat kunnen we daarvan leren?

Bob en Mirthe hadden hun workshop opgezet langs 3 lijnen. Waar wil je als PvdA mee starten na 15 maart, waar moeten we mee doorgaan en, waar zou je mee moeten stoppen?

De workshop leverde interessante en uitvoerige lijstjes op die hieronder volgen. De discussie over de vraag waar de PvdA vooral op moet inzetten leverde, in willekeurige volgorde, de volgende punten op:

- Doe wat je zegt;
- Een actief vrijwilligersbeleid;
- De permanente campagne;
- Een duidelijk antwoord ontwikkelen op marktdenken;
- Een beter antwoord op de vraag: Waarom zou ik op de PvdA stemmen en welke gevoel heb ik bij die partij?
- Meer vloggen, bloggen, massamedia bewerken en de straat op;

- Een betere coördinatie vanuit het landelijk partijkantoor;
- Bestaande kennis binnen de partij beter gebruiken;
- Herkenbaarheid op klassieke thema's;
- Minder praten over wat we gaan doen en meer over hoe we uitvoering geven aan plannen;
- Een gezamenlijke voorbereiding GR en PS verkiezingen in 2018 en 2019;
- Nieuwe vormen zoeken om jongeren en anderen te betrekken;
- Samenwerken met clubs van buiten de partij en daardoor spreiden van invloed;
- Een campagne opzetten rond zekerheid in de zorg en zekerheid van banen;
- Dialoog binnen de partij beter faciliteren;
- Innovatie van de partij;
- Beter info voorziening over actualiteiten;
- Kleinschalige acties in afdelingen richten op niet leden;
- Beter inspelen op de maatschappelijke gevolgen technologisering/digitalisering;
- Grotere toegankelijkheid van de partij;
- Beter nadenken over de beeldvorming op de verschillende niveaus : landelijk, lokaal, provinciaal en Europees;
- Vooral interactief werken aan inhoud;
- Duidelijker zijn over je idealen;
- Beter strategische langere termijn planning rond doelen met een helder verhaal richting organisatie;
- Meer ondersteuning van fracties door vrijwilligers ipv professionals;

- Stoppen met continue vernieuwingsprocessen die de betrouwbaarheid van de partij aantasten;
- Meer actie bottom – up vanuit bedrijven , personeel en overlegorganen stimuleren;
- De online campagne aandacht blijven geven.
- De straat op blijven gaan, contact zoeken op een toegankelijke manier en vanuit een visie werken;
- Duurzaamheid boven economie stellen;
- Kwaliteit gaat voor kwantiteit;
- Een ander type bestuurders in het veld brengen;
- Staan voor Europa;
- Met een verbindend verhaal werken;
- Luisteren naar kiezers en niet alleen zenden;
- Follow-up als je gecanvast hebt richting bewoners;
- Ideeën ophalen uit lokale afdelingen en verspreiden;
- Achterhalen welke afdelingen niet goed functioneren en welke wel;
- Een eerlijk gesprek over de koers voeren en daarbij tegenspraak organiseren:
- Consistent doen wat afgesproken is;
- De verschillen die er zijn tussen de verschillende partijen beter over het voetlicht brengen en zo onze doelstellingen beter uit de verf laten komen;
- Vrouwen actief betrekken met relevante thema's;

De tweede serie aangedragen punten heeft betrekking op de vraag waarmee we vooral moeten ophouden.

- Met naar binnen gerichte zelfreflectie en systeemdenken;

- Mensen in hokjes duwen;
- Stroperige partij bureaucratie;
- Teveel met het hoofd (en dus meer met het hart);
- Zuur en onvriendelijk zijn;
- Ouderwetse inspraak methodes;
- Met de *overload* aan info zonder duidelijke filter;
- Gebrek aan maatwerk richting partij;
- De arbeidersideologie;
- Dingen half doen;
- Beter weten zonder dialoog;
- Dit partijbestuur;
- Meegaan in inhoudsloze, moderne trends;
- Een zaaltjespartij te zijn;
- Het een zeggen maar het ander doen;
- Arrogantie;
- Linkse partijen bashen, met lijsttrekkersverkiezingen, progressief patriottisme (PVV light), neo liberaal beleid, rode PvdA-regenjassen, met teveel inleveren als regeringspartij;
- Een regenteske partijleiding (bestuur en fractie);
- Teveel dingen oppakken en niet afmaken;
- Het wegzetten van critici als zuur en oud;

En tenslotte, waarmee moet de PvdA vooral doorgaan?

- Investeren in opleidingen;
- multinationals mee laten denken met verantwoord milieubeleid;

- Blijven staan voor de verbinding werkgever – werknemer en zo breed blijven;
- Iedereen binnen boord houden, zowel jong als oud.
- Canvassen; de straat op met een goede strategie;
- Zekerheid als thema;
- Mensen en energie als thema;
- Rozen en rode ballonnen uitdelen;
- Digitale inzet als aanvulling;
- Waarden behouden en Van Waarde als uitgangspunt;
- Ombudsteams;
- Ledendemocratie eindelijk compleet uitvoeren;
- Solidariteit;
- Blijven bouwen aan relatie met vakbond;
- Decentrale kracht vooropstellen;
- Contacten met alle lagen;
- Internationale solidariteit;
- Vrijwilligers;
- Lachen, plezier hebben, samen zijn;
- Onze idealen;
- Zekerheden bieden;
- Versterking sociale huisvesting (30% norm).

Bob en Mirthe doen actief mee met het initiatief “Kiezen voor de toekomst” en roepen iedereen op hetzelfde te doen. De ideeën die ze in de workshop hebben opgedaan, nemen ze mee naar de bijeenkomst van “Kiezen voor de

toekomst” in Rotterdam . En onderweg daarheen gaan ze met een ploeg gewone kiezers vragen wat de PvdA zou moeten doen.

3. En Europa?

Is de uitslag van de PvdA op 15 maart te vergelijken met de positie van de zusterpartijen in andere Europese landen? Dat was de centrale vraag in twee sessies.

“Een rondje langs de velden” met Jan Marinus Wiersma, oud-Europarlementariër.

Duitsland: De SPD haalt, ondanks deelname als kleinste partner in een regering met rechts, hoge cijfers in de peilingen. Maar de uitslag bij de recente deelstaatverkiezing in Saarland viel weer tegen. De peilingen zijn goed doordat de nieuwe leider Martin Schultz van buiten komt, niet direct verbonden wordt met het regeringsbeleid (en dus authentiek links overkomt), maar wel een gezicht van de partij is. Bovendien heeft de SPD meer eigen punten herkenbaar in het regeringsbeleid weten te krijgen. Het verlies van de extreem rechtse AfD in de peilingen en in Saarland komt voort uit de angst voor Brexit en Trump. De mindere uitslag van de SPD in de laatste deelstaatverkiezing is te wijten aan het strategisch stemmen van de kiezer die een linkse regering met Die Linke en de Grünen niet ziet zitten en daarom (toch weer) CDU stemde. Dit is ook een groot gevaar voor de SPD bij de landelijke verkiezingen in september.

Frankrijk: hier doet de zusterpartij (PS) het heel slecht: president Hollande heeft door de economische en financiële crisis geen van zijn verkiezingsbeloften kunnen nakomen. In de huidige campagne komt een oud-minister uit Hollande’s regering sterk op, Macron: centraal-links a la D66, met een eigen nieuwe beweging en pro-Europa. Dat zal de PS veel verlies aan stemmen opleveren, maar het rechtspopulisme van Le Pen zal niettemin (in de tweede ronde!!) waarschijnlijk toch verliezen van de gematigde kandidaat Macron.

In Italië komen er hoogstwaarschijnlijk ook verkiezingen vóór het einde van het jaar: daar schuilt het gevaar vooral in de populistische partij van Beppe Grillo.

De sociaaldemocraten in de huidige regering zullen met spanning naar de Franse verkiezingen kijken.

Verenigd Koninkrijk: de Brexit brengt de Labour Party in een zeer ingewikkelde positie: de achterban is diep verdeeld hierover. Corbyn heeft eerst als nieuw gezicht (een beetje als Bernie Sanders in de VS) veel nieuwe jonge mensen aangesproken. Maar nu zal het moeilijk blijken deze nieuwe instroom vast te houden.

In de andere zuidelijke landen hebben de sociaaldemocraten meer ruimte. In Portugal lukt het de linkse premier met een populistische aanpak veel steun te verwerven, juist na de daar hard aangekomen Eurocrisis. In Griekenland is Syriza nog aan de macht en deze partij lijkt zich steeds meer tot de PES (Europese sociaaldemocratische partij) te wenden.

In Oostenrijk is de zusterpartij er ook matig aan toe, maar de laatste presidentsverkiezingen hebben toch een linkse kandidaat aan de overwinning geholpen, vooral omdat het een relatieve buitenstaander betreft (niet besmet met het corrupt aandoende 'baantjesverdeelsysteem' in dat land).

In het voormalige Oostblok ligt het complex. Daar zijn veel sociaaldemocraten aan de macht, maar hun discours gaat op een aantal cruciale punten in tegen ons beeld van sociaaldemocratisch beleid (vluchtelingen, arbeidsmigratie).

Het interessante is dat de laatste ontwikkelingen in West-Europa weer een (iets) meer pro-Europese wind laten voelen. In Nederland is de Nexit nu weer verder weg, in het Verenigd Koninkrijk kan de Brexit nog tot diepere verdeeldheid leiden (Schotland, Noord-Ierland), in Duitsland heeft Schultz veel succes met zijn pro-Europees verhaal. En winst van Macron houdt ook Frankrijk binnen de EU.

Leerpunten

De vergrijzing van de sociaaldemocratische beweging is in Nederland (maar ook andere landen) een probleem: hier zal snel brede actie op nodig zijn. Martin Schultz (SPD) trekt nu veel jonge nieuwe leden, Corbyn (Labour) deed dat in 2016.

Een nieuwe leider vlak voor de campagne moet wel veel vrije speelruimte hebben om een authentiek verhaal te kunnen brengen. Dat kan (veel) strategische stemmen opleveren, maar dat deel van de achterban is echter niet duurzaam verbonden.

De PvdA als volkspartij zal onvermijdelijk veel verschillende meningen over ook heikele onderwerpen moeten zien te overbruggen: migratie, Europa. Scherpe keuzes mogen echter niet leiden tot een “niche”-partij zoals GroenLinks en in zekere mate de SP: maximaal 15 zetels op de lange termijn.

De kiesstelsels in Duitsland en Frankrijk helpen enorm om een goede band tussen verkozenen en kiezer te houden. De evenredige vertegenwoordiging zoals wij die kennen maakt dat moeilijker. Een kiesdrempel kan ook helpen in het Nederlandse systeem.

Omdat de verloren PvdA-kiezer voor een deel geen grote Europaliefhebber is, zal ingrijpen op de arbeidsmigratie (of te wel: keuze voor gelijk loon bij gelijk werk op dezelfde plek) nodig zijn, maar dat is binnen Europa (zelfs binnen de PES) nog een hele strijd. Oost-Europa heeft hier een fundamenteel ander belang.

Het is van belang Internationale Solidariteit nieuw leven in te blazen met een nieuwe agenda en nieuwe teksten. De schil om Europa is centraal punt hierin (migratie, veiligheid). Dáár moet een perspectief van vooruitgang gecreëerd worden.

Zijn er leerpunten uit landen waar de sociaaldemocratie ook wel eens zeer zwaar verloren heeft (PASOK Griekenland, PS-in Frankrijk)? In Scandinavië liggen misschien voorbeelden.

De belangrijke vraag ligt voor: kan de PvdA weer een verbindingspartij worden: overbrugging van de tegenstellingen kosmopolitisch versus nationalistisch/patriottisch? Gelukkig is de positie van de PVV niet zo sterk als die van het Front National in Frankrijk (12-13% vs 25%).

Verslaggevers: Jacqueline Buitendijk, Peter Kiela en JanGeert van der Post.